

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

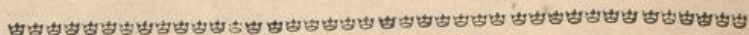
Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

De Prophetia Jeremiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

DE PROPHETIA JEREMIAE.

I. Disputatur de Auctore Prophetiae, quae Jeremia nomen praefixum gerit. Jeremia ipsi adscribitur Libri compositio, Barucho vero descriptio. II. Varia Jeremianorum vaticiniorum partes variis temporibus sunt elaborate; III. nec juxta temporum ordinem inter se sunt disposita. IV. Recensentur Jeremiae descriptiones quae supersunt. V. Probatur Prophetiae Jeremiae antiquitas. VI. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum. VII. Secundum argumentum. VIII. Tertium argumentum.

Disputatur de Auctore Prophetiae, quae Jeremia nomen praefixum gerit. Jeremia ipsi adscribitur Libri compositio, Barucho vero descriptio.

Jer. 1. 1, 5, 7, 9.

Ebr. 11. 37. Gregent. Disput. cum Hier. bano Jul.

R. Ic. Abrab. in Ezech. 1. Abulcar. Hist. Orient. Dyn. 3.

Jerem. 25. 13.

Jer. 29. 1.

Jer. 30. 1.

Jer. 51. 60.

Jer. 45. 1.

Jer. 36. 1, 2, 4.

Jer. 36. 32.

Varia Jeremianorum vaticiniorum partes variis

I. **V**ATICINIORUM nomine suo inscriptorum auctorem se, cum ipso initio, tum etiam passim profiteretur Jeremias: Verba Jeremiae, inquit, filii Helciae, de Sacerdotibus, qui fuerunt in Anathoth, in terra Benjamin. Tum paulopost sic ipse de se non semel disserit *ἠνω-ἠσορῶτος*, Et factum est verbum Domini ad me. Rursum: Et misit Dominus manum suam, & tetigit os meum. Quibus vero temporibus singula sibi à Deo, à se vero Judaeis, aliisque gentibus edita sint oracula, suis signavit locis: unde cognoscitur eum pene puerum, anno primum Josiae decimo tertio vaticinia sua auspiciatum, regnantibus deinde Joachazo, Joakimo, Jechonia, & Sedeciae, per annorum circiter quadraginta decursum, ad Urbis usque excidium, quod Sedeciae undecimo contigit, Dei mandata ac futura mala in Judae ac Benjamini tribubus, populo denuntiassse: Godolia deinde, qui Sedeciae fuerat suffectus, ab Ifinaele interfecto, ipsum Jeremiam cum Barucho, à Johanano filio Caree, in Aegyptum fuisse abductum, & novis vaticiniis Judaeos illic degentes, Aegyptum, aliasque gentes conterritum. Quo factum esse ferunt, ut concitatis adversum se hominibus nefariis, popularibus suis, quos crebris objurgationibus incessabat, lapidibus demum Taphnis oppressus sit; quo pertinere creditur istud ex Epistola ad Ebraeos, *ἰλιθάδωνος*, lapidibus casti sunt: vel juxta Gregentium, jaculis in caeno sit confixus. Verum cum ejus obitus non aperte in Scriptura sit expressus, superesse eum ad hanc diem in vivis, & cum Elia supremis mundi temporibus appariturum fore plerique Patres arbitratii sunt. Quidam ex Ebraeis, in patriam ex Aegypto cum Barucho remeasse asseverarunt. Mirari porro subit, cur scripserit Abrabaniel Jeremiam cum Jechonia in Babyloniam fuisse deportatum, atque illic diem suum obiisse; Abulfaragius vero, inventam in Aegypto ejus urnam Alexandrum deportasse Alexandriam, ibique esse sepultum. Quae inter Rabbidorum deliria & Arabum nugas amandamus. Porro non voce solum prolata haec à se vaticinia, sed in literas etiam Dei jussu à se fuisse relata non semel docet: velut vicefimo quinto capite, cum ait: *Et adducam super terram illam omnia verba mea, quae locutus sum contra eam; & omne quod scriptum est in Libro isto, quaecumque prophetavit Jeremias adversum omnes gentes.* Item alibi: *Et haec sunt verba Libri, quem misit Jeremias Propheta de Jerusalem ad reliquias seniorum transmigrationis.* Et tricesimo capite: *Hoc verbum quod factum est ad Jeremiam à Domino dicens: Haec dicit Dominus Deus Israel dicens: Scribe tibi omnia verba quae locutus sum ad te, in Libro.* Tum ad calcem vaticiniorum suorum: *Et scripsit Jeremias omne malum quod venturum erat super Babylonem in Libro uno; omnia verba haec quae scripta sunt contra Babylonem.* Ad ea autem describenda usum eum opera Baruchi, filii Neriae, haec indicant è quadagesimo quinto capite: *Verbum quod locutus est Jeremias Propheta ad Baruch, filium Neriae, cum scripsisset verba haec in Libro ex ore Jeremiae.* Clariora etiam isthaec è tricesimo sexto capite: *Factum est verbum hoc ad Jeremiam à Domino dicens: Tolle volumen Libri, & scribes in eo omnia verba, quae locutus sum tibi adversum Israel, & Judam, & adversum omnes gentes, à die qua locutus sum ad te, ex diebus Josiae, usque ad diem hanc. Vocavit ergo Jeremias Baruch, filium Neriae, & scripsit Baruch ex ore Jeremiae omnes sermones Domini, quos locutus est ad eum, in volumine Libri.* Deinde: *Jeremias autem tulit volumen aliud, & dedit illud Baruch, filio Neriae, scriba, qui scripsit in eo ex ore Jeremiae omnes sermones Libri, quem combusserat Joakim rex Juda igni, & insuper additi sunt sermones multo plures quam antea fuerant.*

II. Ex his cognoscitur duplicem primum fuisse vaticiniorum Jeremiae descriptionem; priorem oracula universa à Deo Jeremiae edita ad Joakimi usque tempora complexam, alteram vero longe ampliorem, majori nempe verborum ornatu ac pondere elaboratam, & novis praedictionibus adauctam, graviorumque poenarum comminationibus

tionibus, quibus ulciscendum Deus decreverat recens illud Joaximi regis facinus, ^{temporibus sunt elaborata} cum priorem vaticiniorum Jeremiae libellum discidit, & concremavit. His ergo necesse est multo post subjecta fuisse vaticinia hæc, quæ Jeremiae revelata sunt Sedeciae temporibus. Atque hæc duæ partes prius videntur rotam Jeremianarum prædictionum complexionem constituisse. Manifeste id ostendit ipsum Libri Proœmium: *Verba Jeremiae: quod factum est verbum Domini ad eum in diebus Josia, filii Amon, regis Juda, in tertio decimo anno regni ejus. Et factum est in diebus Ioachim, filii Josia, regis Juda, usque ad transmigrationem Ierusalem, in mense quinto.* Postea vero subnexa sunt ea quæ gessit & prænuñtiavit Jeremias post ultimam Hierosolymorum cladem, & Sedeciae deportationem, quoad ipse cum Barucho in Ægyptum abductus est. Reliqua in Ægypto literis tradita sunt, & hæc quinquagesimi primi capitis clausula terminantur: *Hucusque verba Jeremia.* Quæcunque vero adversus Babylonem quinquagesimo capite ac sequenti mala denuntiantur, eadem videntur in eo extitisse libro, quem per Saraïam Babylonem deferri, illicque prælegi, ac deinde in Euphratem projici jussit. Postremum caput e duobus postremis quarti libri Regum totum fere depromptum est: quo partim ea narrantur, quæ jam supra narraverat Jeremias, partim quæ post ejus obitum evenerunt: velut obitus ipse Jechonia. Splendide itaque halucinabitur, quisquis caput illud Jeremiani partem esse operis censuerit, uti supra adnotavi, cum de libris Regum disserterem. Minime vero dubium mihi est, quin Voluminum sacrorum concinnator Esdras hoc caput à se compositum, & è libris Regum à se, ut nobis verisimile sit, elaboratis, magna ex parte decerptum illuc adtexerit, ut esset argumentum sequentium Jeremiae Threnorum. Atque id propius ad verum videtur accedere, quam, quod opinatus est Sixtus Senensis, à Barucho postremum id caput fuisse adjectum: nec enim credibile est eadem illic iterasse ipsum de Sedeciae infortuniis, quæ paulo superius Jeremia dicente retulerat.

III. Minime vero temporum ordini capitum series respondet, magna que rerum ^{nec juxta temporum ordinem inter se sunt disposita.} inest confusio; id quod observatum est ab Origene in Epistola ad Africanum, & ab Hieronymo. Nam quæ postrema sunt, Joakimo regnante sunt prædicta, atque alia itidem nonnulla, huc & illuc sparsa, quibus inserta alia sunt, Sedeciae temporibus edita, quædam etiam post ejus deportationem; sive hoc ordine disposita in Baruchi adversariis, eo defuncto reperta sint, cum morte fortasse oppressus ea nondum digessisset, sive casu deinde, aut librariorum incuria confusa ea sint; sive denique temporum rationem insuperhabuerit Baruchus, & certis aliquibus de causis alium ordinem secutus sit; quod non temere credi potest. Nam cum quadraginta quatuor prioribus capitibus Judaicas res exposuisset, sequens ad Baruchum pertinet, reliqua ad extraneas gentes. Conjectura nostra nititur verbis Hieronymi, qui de Jeremiae Prophetia sic præfatur: *Præterea ordinem visionum, qui apud Græcos & Latinos omnino confusus est, ad pristinam fidem correximus.* Ergo Hieronymi interpretatio, quam hodie terimus, ad pristinam fidem correctæ est, pristinumque ordinem sequitur: neque est cur Critici novitii in restituendo hoc ordine desudent; quasi Baruchus & Esdras sapientiores esse velint. Confusio autem interpretationi Septuaginta Senum adhesit, nec ab Hieronymo emendata est. Generatim vero observare licet, res à Prophetis nullo servato ordine, sed sparsim ac confuse fere esse narratas. Nempe sic decuit viros, non rationis humana dictata sequentes, & seriem rerum cogitate texentes, sed divino impulsos motu ac de cælo afflatos, & sacro, si ita loqui fas est, furore correptos. Legimus apud Auctorem libri De vita & morte Prophetarum, qui Dorotheo tribuitur, omnes Prophetas, præter Davidem & Danielem, vaticinia sua non ipsis commendasse literis, sed Scribas, qui in Templo erant, ea quotis quibusque diebus ex vaticinantium ore excepisse: quæ cum alia, aliaque essent, & prout cælestis se dabat ille spiritus, dissipato & indigesto ordine funderentur, ita à Scribis in libros fuisse relata. Hæc partim vera esse, partim aliter se habuisse puto: plures enim quam quos notat Pseudo-Dorotheus, suas ipsos prædictiones ad posteritatis memoriam arbitror descripsisse; nec omnium, qui hanc aliis reliquerunt curam, prophetias à Scribis illis fuisse scripto consignatas.

IV. At præter hoc Jeremianorum vaticiniorum opus, & Threnos, de quibus ^{Recensentur Jeremiae scriptiones quæ supersunt.} proxime actum sumus, alia pleraque Jeremias scripsisse fertur. Nam & libros Regum & ipsius nomen præferunt Psalmus sexagesimus quartus, & centesimus tricesimus sextus: & ejus Epistolâ ad captivos in Babyloniâ abducendos constat sextum Baruchi caput, de qua mox disputabimus. Hæc autem Epistola, cum Threnis & Prophetia Jeremiae, unicum efficiebat librum, uti tradunt Origenes apud Eusebium, & Hilarius. Denique ex eo libro, quo calamitates Babyloniis eventuras prædicebat, ^{Euseb. Hist. libr. 6. cap. 25.}

quomque per Saraïam Babylonem deferri, & in Euphratem mergi curavit, depromta videntur Jeremiæ vaticiniorum capita duo, quinquagesimum cum sequenti. Reliquas Jeremiæ scriptiones accurate percenset Sixtus Senensis; quæ quoniam intercederunt, neque ad institutum pertinent opus, eas prætermittimus.

- V. Cæterum Jeremiani vaticinii *ἠθροῖν* & antiquitatem præclara ac manifesta proximarum & porro consequentium ætatum testimonia confirmant. Nam primum Threni ipsi eas habent locutiones, quas ex eadem origine venisse, unde & ipsum prædictionum opus, haud dubium est. Tale est istud Threnorum comma: *Plorans ploravit in nocte, & lacryma ejus in maxillis ejus: quod hujus e Prophetia germanum est: Plorans plorabit, & deducet oculus meus lacrymam, quia captus est grex Domini. Ista quoque e Threnorum secundo: Deduc quasi torrentem lacrymas per diem & noctem, non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui: paria sunt istis: Deducant oculi mei lacrymam per noctem & diem, & non taceant.* Baruch, Jeremiæ scriba ac familiaris, totas ex ejus scriptiõibus sententias libello suo inseruit. Nam quod ait secundo capite: *Quod si non audieritis vocem Domini Dei vestri, operari regi Babylonia, defectionem vestram faciam de civitatibus Juda, & à foris Jerusalem, & auferam à vobis vocem jucunditatis, & vocem gaudii, & vocem sponsi, & vocem sponsæ, & erit omnis terra sine vestigio ab inhabitantibus eam: id liquido expressum est ex istis Jeremiæ: Perdamque ex eis vocem gaudii, & vocem lætitiæ, vocem sponsi, & vocem sponsæ, vocem mole, & lumen lucerne: & erit universa terra hæc in solitudinem & in stuporem, & servient omnes gentes istæ Regi Babyloni septuaginta annos: quibus similia reperies capite Jeremiæ septimo. Hanc autem locutionem ex Osea sumsisse Jeremiam infra ostendam. Subjicit Baruch: *Ut transferrentur ossa regum nostrorum, & ossa patrum nostrorum de loco suo: & ecce projecta sunt in calore Solis, & in gelu noctis: quippe scripserat Jeremias: In illo tempore ait Dominus: Ejjicient ossa regum Juda, & ossa principum ejus, & ossa Sacerdotum, & ossa Prophetarum, & ossa eorum qui habitaverunt Jerusalem, de sepulcris suis, & expandent ea ad Solem & Lunam. Nec multo post hæc scribit Baruch: Et statuam illis testamentum æternum sempiternum, nisi illis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum: ut istis Jeremiæ accineret: *Feriam domui Israël, & domui Juda sædus novum: deinde: Ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum.* Alio loco sic Baruch: *Adduxit enim super illos gentem de longinquo, gentem improbam & alterius lingue, præverat Jeremias cum diceret: Ecce ego adducam super vos gentem de longinquo domus Israël, ait Dominus: gentem robustam, gentem antiquam, gentem cujus ignorabis linguam, nec intelliges quid loquetur.* Plurima indidem ab Ezechiele hausta reperire licet: puta hæc e decimo octavo capite: *Quid est quod inter vos parabolas vertitis in proverbium istud in terra Israël, dicentes: Patres comederunt uram acerbam, & dentes filiorum obstupescunt? Virgo ego, dicit Dominus, si erit ultra vobis parabola hæc in proverbium in Israël. Ecce omnes anime mee sunt: ut anima patris, ita & anima filii mea est: anima que peccaverit, ipsa morietur: ad istud exemplar videntur excusa: In diebus illis non dicent ultra: Patres comederunt uram acerbam, & dentes filiorum obstupescunt: sed unusquisque in iniquitate sua morietur: omnis homo, qui comederit uram acerbam, obstupescunt dentes ejus. Totum illud Ezechielis comma, quo pastores Israël incesit tricesimo quarto capite, plane similia sunt eorum quæ Jeremiæ capite vicesimo tertio in eandem sententiam disseruit. Omnem vero repugnandi ansam præcidit Daniel cum ait: *Ego Daniel intellexi in libris numerum annorum, de quo factus est sermo Domini ad Ieremiam Prophetam, ut complerentur desolationis Jerusalem septuaginta anni. Nec aliter auctor Paralipomenon: Ut compleretur sermo Domini ex ore Jeremiæ, & celebraretur tercia sabbatha sua: cunctis enim diebus desolationis egit Sabbathum, usque dum complerentur septuaginta anni. Anno autem primo Cyri regis Persarum ad explendum sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum. Eadem repetuntur initio libri Esdræ. Atqui ea significantur, quæ extant capite vicesimo nono Jeremiæ: *Hæc dicit Dominus: Cum ceperint impleri in Babylone septuaginta anni, visitabo vos, & suscitabo super vos verbum meum bonum, ut reducam vos ad locum istum: & visitabo super Regem Babyloni septuaginta annis: cumque impleti fuerint septuaginta anni, visitabo super Regem Persarum. Neque vero nobis prætermittendum videtur illud Zachariæ: *Hæc dicit Dominus exercituum: Convertimini de viis vestris malis, & de cogitationibus vestris pessimis: quod manavit ex his Jeremiæ: Hæc dicit Dominus: Ecce ego fringo contra vos malum, & cogito contra vos cogitationem. Revertatur unusquisque à via sua mala, & dirigite vias vestras, & studia vestra. Qui dixerunt, Desperavimus, post cogitationes enim nostras ibimus. Item alibi: *Misi ad vos omnes servos meos, confurgens diluculo, mittensque, & dicens: Convertimini unusquisque à via sua pessima, & bona facite studia vestra; & nolite sequi Deos alienos, & non inclinastis autem vestram, neque audistis me.*******

Confer & istud Zachariæ: *Eccē enim ego adducam seruum meum Orientem, cum isto Je-* Zach. 3, 8.
remiæ: Suscitabo David germen iustum; utrobique vocem מַלְאָכִים reperies, quam Inter- Jer. 23, 5,
pretes varie reddiderunt: eandem porro prædictionibus istis sententiam inesse fatebe-
re. Alibi Zacharias: Et revertetur omnis terra usque ad desertum de colle Remmon ad Au- Zach. 14, 10.
strum Ierusalem; & exaltabitur, & habitabit in loco suo, à porta Benjamin usque ad locum
porta prioris, & usque ad portam angulorum; & à turri Hananecel, usque ad torcularia Re-
gis: quæ subministrarunt ista Jeremiæ: Ædificabitur civitas Domino, à turri Hananecel, usque Jer. 31, 38, &
ad portam anguli; & exibit ultra norma mensura in conspectu ejus super collem Gareb, & 1eq.
circuibit Goatha, & omnem vallem cadaverum, & cineris, & universam regionem mortis
usque ad torrentem Cedron, & usque ad angulum portæ equorum orientalis. Sanctum Domini
non destruetur, & non evellatur ultra in perpetuum. Cum ergo Jeremiæ vestigia tam stu-
diose legisse Zachariam observassent Judæi, vulgari sermone dicebant Jeremiæ spiri-
tum in Zachariam transisse. Cum ea scriberet Sirachides: Incenderunt electam sanctita- Eccli. 49, 8, 9,
tis civitatem, & desertas fecerunt vias ipsius in manu Jeremiæ: nam male tractaverunt il-
lam, qui à ventre matris consecratus est Propheta, evertere, & perdere, & iterum adifica-
re, & renovare: respiciebat procul dubio ad ista Jeremiæ: Eccē constitui te hodie super Jer. 1, 10.
gentes, & super regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plan-
tes. Nec leve vetustatis argumentum capi potest ex mensibus, quos numeris suis Je-
remias designavit, cum post captivitatem Babylonicam nominibus Chaldaicis eos fe-
re Judæi signare consueverint.

Quinetiam in Ethnicos sparsa est Jeremianarum prædictionum fama, easque & ipsum Jeremiam præconio insigni prolecutus est Alexander Polyhistor, qui Ptolemæi Lathyri temporibus vixit. Extat illud apud Eusebium libro nono Præparationis Evangelicæ; quod tamen si propius inspexerimus, ea illic de Jeremia referri deprehendimus, quæ in ipsius prædictionibus nusquam occurrunt: ait enim Jeremiam impendentem clades, & mox futurum exilium ac servitatem denuntiasse Judæis, ac propterea flammis eum à Jechonia rege esse destinatum; captum demum à Nabuchodonosore Jechoniam ipsum, & Babylonem deportatum, cum universa Templi gaza, præter Arcam fœderis, & inclusas in ea Tabulas Legis. Quæ cum in Prophetia Jeremiæ non extant, videntur deprompta ex ejus Descriptionibus, quæ Chaldæis Hierosolymam diripientibus, Arcam cum Tabernaculo & Altari incensi, in speluncam montis Nebo à Jeremia fuisse illatam & occultam docebant, uti testatur secundus liber Machabæorum. Ad ætatem autem Iasonis Cyrenæi, cujus historia in epitomen contracta Machabaico eodem secundo continetur, proxime accessit Alexandri Polyhistoris ætas, adeo ut ab hoc quoque legi potuerint Jeremiæ *ἱστορίαι*.

VI. At non Philosophi Theologo-Politici cavillationes effugit iste Liber, sed ex confuso ac perturbato, quem notavimus, temporum ordine, & ex ea quam in diversis rerum earundem narrationibus inesse putat discrepantia ac repugnantia, criminandi ejus sumit argumentum. Hæc autem inde evenisse censet, quod ex diversis Historicis collectus sit & decerptus. Quæ tamen aliis plerisque ex causis oboriri potuisse manifestum est. Nam quod ad temporum perturbationem spectat, id jam supra à me ostensum est. Rerum vero discrepationem depravatio Codicum, vel narrationis obscuritas invehere potuerunt. Verum ut temporum ac rerum confusionem inesse fateor, ita ullam inesse repugnantiam prorsus nego: nam quod ait vicesimo primo capite Scriptorem afferre causam, cur in carcerem conjectus sit Jeremias, nempe quod Urbis vastationem prædixerit Sedecia, tum capite sequenti Joaximi tempora repetere, & interpositis deinde multis capitibus tricesimo octavo demum capite ad ea reverti, quæ vicesimo primo narrari coepta fuerant, aliamque illic narrari causam, quamobrem custodia traditus sit Jeremias, quam quæ superiori capite fuerat allata: hoc, inquam, nulla ratione objicitur. Nam vicesimo primo capite de Jeremiæ comprehensione, aut comprehensionis causa nullum prorsus verbum extat: at vicesimo secundo capite, & sequentibus duobus, quibus interrumpi putat annorum seriem, continuat Jeremias suam ad eosdem Sedecia legatos orationem, & ad perterrefaciendum Sedeciam nonnulla refert, quæ sibi à Deo adversus Joachazum sive Sellum, & Joaximum, & Jechoniam præsignificata fuerant. Caput vero tricesimum octavum, quod vicesimi primi continuationem esse putat, omnino non est; hoc enim Phaslurum, & Sophoniam alloquitur Jeremias; illo Saphatiam, Gedeliam, Tucha-lem, & Phaslurum ait audivisse sermones, quos ad omnem populum habere ipse consueverat. Falsum quoque est, tricesimo septimo capite, & tricesimo octavo diversas afferri causas, quamobrem Jeremias comprehensus sit: nam res penitus diversæ utrobique narrantur; illic quippe Jeremias, cum rus suum peteret, sic tanquam profugus & perduellionis reus, à Ieria custode comprehenditur, & in carcerem Jonatha-

Refelluntur
 argumenta
 Adversario-
 rum.
 Primum ar-
 gumentum.
 Tract. Theol.
 cap. 10.

PROPOSITIO IV.

212

nis compingitur : hic vero, quod in hujus carceris vestibulo ad populum verba faceret, & ad relinquendam Urbem sollicitaret, Saphatias, Gedelias, Iuchal, & Phasfur, annuente Sedecia, inde extractum in lacum Melchiae detruserunt. Itaque animum seriem, & narrationem rerum hoc Libro confusam esse fateor; res vero aut verba inter se discrepare plane nego : & ut utrumque darem, ex Historicorum tamen, unde petita ea vult Philosophaster, repugnantia & discordia prodire omnino infirmar.

Secundum VII. Capite præterea vicefimo secundo carpenti sui, & in dubium revocandæ suæ *γεννησιμος* Disputatori eidem causam præbuit Jeremiae Prophetia. Quæ cum hæc habeat : *Numquid vas fictile atque contritum vir iste Iechonias ? numquid vas absque omni voluptate ? quare abjecti sunt ipse & semen ejus, & projecti in terram quam ignoraverunt ? Terra, terra, terra, audi sermonem Domini. Hæc dicit Dominus : Scribe virum istum sterilem, virum qui in diebus suis non prosperabitur : nec enim erit de semine ejus vir qui sedeat super solium David, & potestatem habeat ultra in Iuda ; palam hæc repugnare ait Philo-*

4. Reg. 25. 27. & seq. 1. Par. 3. 16. & seq.

Evilmerodacho Jechoniam fuisse narrat, & libro Paralipomenon primo, cujus tertium caput octo filios Jechoniam suscepisse docet, Salathielem in his, & Phadaïam patrem Zorobabelis, qui populi dux fuit, & regium jus inter suos exercuit, licet Regis nomen, regiaque ornamenta non usurparit. At vel ex hac argumentatione ostendit Philosophus vix unquam se in Scripturæ sacræ adyta penetrasse. Sciret hoc loco Paralipomenon alium notari Zorobabelem, quam qui Judæorum dux fuit, uti recte à Grotio observatum est; hunc Salathielis fuisse filium, ut habetur in libris Esdræ, Aggei, Matthæi, & Lucæ; illum Phadaïæ : huic Resam filium fuisse, ut est apud Lucam; illum vero inter octo, quos genuit liberos, & quorum nomina extant in Paralipomenis, nullum Resa nomine appellatum habuisse. Quod ergo habet Alexandrinus Codex, *ἡ υἱὸς σαλαθιήλ, Ζοροβὰβελ, ἡ σπυγί.* Et filii Salathielis, Zorobabel, & Semiei, pro eo quod præferunt vulgati libri Septuaginta Interpretum capite tertio prioris Paralipomenon : *ἡ υἱὸς φαδαΐας, Ζοροβὰβελ, ἡ σπυγί.* Et filii Phadaïæ, Zorobabel, & Semiei : id videtur interpolatum ab aliquibus hanc clausulam studentibus ita conciliare clausulis aliis, quæ Zorobabelem Salathielis filium faciunt. Mera vero corruptela est id quod extat apud Interpretem Syrum & Arabem : *Filii Nedabie, Zorobabel, & Semiei.* Neque placet Judæorum responsio, qui Zorobabelem Salathielis nepotem fuisse volunt, ut pote Phadaïæ filium, qui Salathiele genitus sit : nepotes autem sæpe filios dici, quippe qui ab avo patris genitore geniti censeantur. Quod ut tueri possint, dicere coguntur mancam esse & hiuleam decimi octavi versus orationem : *Melchiram, Phadaïa, Sennifer, & Iecmia, Sama, & Nadabia;* atque ad eam explendam verba hæc esse præfigenda : *Et filii Salathielis fuerunt.* Quæ si amplectamur, dicendum itidem erit, quod ab aliquibus dictum est, Mosollamum Zorobabelis filium, alio nomine dictum fuisse Abiud, ut Matthæi verbis sua constet fides. Verum cum hæc nulla veterum scriptorum aut codicum tueatur auctoritas, temere nequaquam videntur admitenda. Porro Salathielem illum Zorobabelis patrem, Neri fuisse filium docet Lucas : at in Paralipomenis sic habent Ebraica : *ובני יכניה אשר שאלתיאל בנו.* Septuaginta : *ἡ υἱὸς Ιεχονία, ἀσπ, σαλαθιήλ υἱὸς ἀσπ.* Et filii Iechonia, Asir, Salathiel filius ejus. Id sibi vult Asirum Jechoniae natura filium fuisse, Salathielem vero Asiri filium lege, hoc est successione, ac bonis; quia nimirum Salathiel Asiro successit, eoque defuncto summus populi iudex, dux, & princeps creatus est. Fidem astruit huic responsioni superior versus capituli ejusdem Paralipomenon, ubi Ebraica, & Septuaginta habent : *Et filii Ioakim Iechonias filius ejus, Sedecias filius ejus.* At Sedeciam Josiæ & Amitalis filium, Joakimi fratrem, Jechoniae patrum fuisse docent libri Regum : hic autem Jechonias Joakimi filius fuisse dicitur, Sedecias autem Jechoniae, quia nimirum in Jechoniae locum à Nabuchodonosore suffectus est : quod acute itidem vidit Grotius, & ante Grotium aliud agens Erasmus, præmonstrante Philone. Itaque Jechonias appellatur vir sterilis, non quod liberos non procreaverit, sed quod *abjectus sit ipse & semen ejus, & projectus in terram quam ignorabat, & quod non fuerit de semine ejus, vir qui sederet super solium David, & potestatem haberet ultra in Iuda.* Itaque Ebraicum, *יכני* Septuaginta & Theodotion vertunt, *ἐκχέχυτον*, hoc est, *exterminatum*; quod secutus est Arabs : *أقلى*, *ἀνάδεντον*, qui augeri non potest; Symmachus, *κῶδον*, *vacuum*. Vas quoque fictile & contritum, vas sine voluptate dicitur Jechonias, quod regno, patria, bonis, & libertate dejectus, in externo solo ad alterius arbitrium vitam egerit : quarum rerum jacturam nulli honores, nulla præmia farcire possunt. Præclare igitur Jeremiae convenit cum Paralipomenis, si quis non in Scripturæ sacræ cortice cum Philosophastro hæerere, sed intima enucleare sciat.

Grot. in Luc. 3. 27.

Luc. 3. 26.

1. Par. 3. 19, 20.

Luc. 3. 27.

1. Par. 3. 16.

4. Reg. 25. & 24.

Erasm. & Grot. in Luc. 3. 27. Jerem. 22. 28. 30.

VIII. Alio præterea argumento fidem Libri hujus ac auctoritatem convellere conatur Theologo-Politicus Tractator. Scripsit Jeremias tricesimo quarto capite: *Terrium ad verbum Domini, Sedecia, rex Iuda: Hæc dicit Dominus ad te: Non morieris in gladio, sed in pace morieris.* Hæc ei minime convenire ait ille libertatis Philosophicæ patronus, cujus oculi effossi sunt, postquam filiorum cædem spectavit. Quid ita vero? an cæcorum omnium violenta mors est? at notasset duo hæc invicem opponere Prophetam, *mori in gladio, & mori in pace*: violentam nempe & maturatam mortem, tranquillam, spontaneam, & naturali, quæ cæcis perinde ut oculatis contingit. Hanc optavit mortem Sedecias, cum prius lethi genus filii ejus subiissent. At qui se Philosophum, Theologum, & Politicum duntaxat fuerat professus, hic etiam Criticum agit, & in clausula supra deprompta e Jeremias vicesimo secundo capite, pro Jechonia nomine Sedecia nomen subjiciendum censet; hoc vero capitis tricesimi quarti loco, pro Sedecia nomine Jechonia nomen supponi jubet. Quam recte, videamus. Capite vicesimo secundo verba supra recitata proxime hæc præcedunt: *Vivo ego, dicit Dominus, quia si fuerit Iechonias, filius Ioachim regis Iuda, annulus in manu dextera mea, inde revelam eum.* Deinde: *Et mittam te & matrem tuam, que genuit te, in terram alienam, in qua nati non estis, ibique moriemini.* Quæ Jechonia plane convenire ista indicant e quarto Regum: *Transiit quoque Ioachim in Babylonem, & matrem Regis, & uxores Regis, & eunuchos ejus.* Sedecia vero matrem illuc fuisse abductam nusquam legitur. Nihil magis altera pericope, e tricesimo quarto capite, Jechonia aptari potest, nam cum totum caput pertinet ad Sedeciam, tum ista maxime: *Hæc dicit Dominus Deus Israel: Vade & loquere ad Sedeciam, regem Iuda, & dices ad eum: Hæc dicit Dominus: Ecce ego tradam civitatem hanc in manus Regis Babylonis, & succendet eam igni.* Atqui à Nabuchodonosore concremata est Hierosolyma, postquam urgente fame Sedecias Urbem arrepta fuga deseruit, minime vero, cum eam Jechonias Nabuchodonosori tradidit. Subjungit Jeremias: *Es tu non effugies de manu ejus, sed comprehensione capieris, & in manu ejus traderis, & oculi tui oculos Regis Babylonis videbunt.* Quippe e fuga retractus est Sedecias, & in vincula conjectus, & post visum postremo Babylonium Regem luminibus oculorum est orbarus. At neque effugere conatus est Jechonias, cum in Nabuchodonosoris potestatem ultro venerit, & in libera custodia servatus sit. Tantumne inesse potest temeritatis cuiquam aut impietatis, ut obruso adeo ac plumbeo ingenio, & severioribus disciplinis tam leviter tincto, sacrorum Voluminum majestatem violare, & in veneranda vetustatis scriptiones ita grassari audeat!

DE LAMENTATIONIBUS JEREMIAE.

I. Disputatur de Auctore Lamentationum, que Jeremie nomen præfixum gerunt. Jeremie ipsi adscribuntur. II. Disputatur utrum idem sit hic Liber, qui à Joakimo rege crematus est. III. Disputatur de Auctore exiguae Præfationis Threnis præfixæ. Septuaginta Interpretibus adscribi potest. IV. Probatur Lamentationum Jeremie veritas & antiquitas. V. Refelluntur argumenta Adversariorum. Unicum argumentum.

I. SEQUUNTUR Lamentationes Jeremie, metro scriptæ, & in quatuor capiteo artificio compositi sunt, ut priores ipsorum literarum ordinem elementorum Ebraicorum retineant, excepto tertio capite, quod singulis literis ter iteratis eodem ordine servato ternos versus inchoat. Factum id memoriæ juvandæ causâ, ne quid in iis modulandis cantores turbarentur. Hieronymus in Epistola ad Latam: *ordinem teneat literarum, ut memoria nominum in canticum transeat.* Harum argumentum postremo vaticiniorum Jeremie capite continetur: quod ab Esdra illuc e libris Regum translatum est, ut sequentium Threnorum causam aperiret. Cum autem unicum librum cum vaticiniis Threni efficerent, usque continuata serie cohererent, facile evenit, ut quod pertinebat ad Threnos, antecedentibus vaticiniis sit adjunctum. Illic autem dum miserabile patriæ suæ excidium luget Propheta, suas quoque capite tertio calamitates *ἀπὸ θεοῦ* deplorat, qua re operis auctorem sese luculenter prodit, cum se à populo derisum, contumeliis affectum, maledictis profectum, à suis deinde inimicis in carcerem conjectum, & in lacum demersum conqueritur, seque tandem Dei be-

Disputatur de Auctore Lamentationum, que Jeremie nomen præfixum gerunt. Jeremie ipsi adscribuntur. Hier. Epist. ad Lat. cap. 3.